

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TA'LIMNI
RIVOJLANTIRISH RESPUBLIKA
ILMIY-METODIK MARKAZI

MAKTAB PSIXOLOGI FAOLIYATIDA DIAGNOSTIK INSTRUMENTLAR

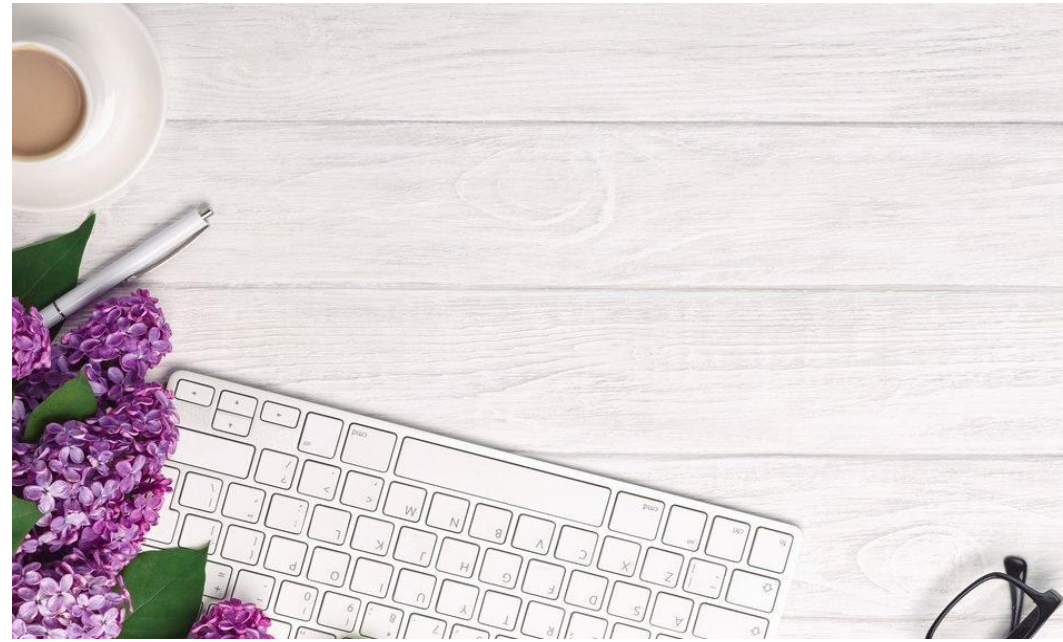
Reja:

1. Diagnostik instrument tushunchalari.
2. Psixologik diagnostik instrumentlar bilan ishlash bosqichlari.
3. Maktab psixologi qo'llaydigan asosiy diagnostik vositalar.
4. Psixologik diagnostik test va metodikalar bilan ishlash.
5. Psixologik diagnostik instrumentlar jadvali.

1. DIAGNOSTIK INSTRUMENT TUSHUNCHASI

Maktab psixologining asosiy vazifalaridan biri — o'quvchilarning psixologik rivojlanish darajasini, individual xususiyatlarini va muammolarini aniqlash. Bu jarayonda diagnostik instrumentlar muhim ahamiyatga ega. Ular orqali ta'lim jarayonida yuzaga keladigan qiyinchiliklarni aniqlash, o'quvchining qobiliyat, qiziqish va shaxsiy sifatlarini baholash hamda rivojlanishdagi ijobiy va salbiy o'zgarishlarni kuzatish mumkin.

Diagnostic instrumentlar — bu psixologik ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish va talqin etish uchun ishlab chiqilgan testlar, so'rovnomalar, kuzatish shakllari va metodikalardir. Ular quyidagi mezonlarga bo'linadi:

Mazmuniga ko'ra:

- Intellektual rivojlanishni aniqlovchi testlar;
- Shaxsiy xususiyatlarni baholovchi metodikalar;
- Hissiy-holatlarni o'lchovchi testlar;
- Ijtimoiy moslashuv va kommunikativ ko'nikmalarni baholovchi vositalar.

Shakliga ko'ra:

- Testlar (standartlashtirilgan topshiriqlar);
- So'rovnomalar (anketa, savol-javob shaklida);
- Proyektiv metodlar (rasm, tugallanmagan jumlar, assotsiatsiyalar);
- Kuzatish va suhbat usullari.

Qo'llash sohasi bo'yicha:

- maktabgacha,
- boshlang'ich,
- o'rta va katta yoshdagi o'quvchilar uchun.

Psixologik diagnostik instrument — bu shaxsning psixik jarayonlari, holatlari va xususiyatlarini o'lchash, baholash yoki aniqlash uchun yaratilgan standartlashtirilgan vositalar majmui. Ular o'quvchi, talaba yoki boshqa shaxsning **kognitiv, emotsional, motivatsion** va **ijtimoiy** sohalarini ob'ektiv tahlil qilish imkonini beradi.

L.F.Burlachuk ta'birida, **psixodiagnostik instrumentlar** — bu “psixik xususiyatlarni sifat va miqdor jihatdan o'lchashga mo'ljallangan, ilmiy asoslangan va validlik-samaradorligi tekshirilgan metodik vositalar”.

Validlik – samaradorligi tekshirilgan metodik vositalar” – bu **ilmiy jihatdan sinovdan o'tgan, ishonchli va aniq natija beradigan psixodiagnostik usullarni bildiradi.**

Psixologik diagnostik instrumentlarning yaratilishi va qo'llanishi **psixometriya** fani tamoyillariga tayanadi. Uning asosiy tamoyillari:

- Validlik – test nimani o'lchashi kerak bo'lsa, aynan shuni o'lchashi.
- Ishonchlilik – test natijalarining barqarorligi.
- Normativlik – natijalarni ma'lum guruh me'yorlari bilan taqqoslash.
- Standartlashtirish – metodikaning barcha uchun bir xil sharoitda qo'llanishi.

Psixologik diagnostika
instrumentlarining nazariy asoslari:

- Differensial psixologiya
- Psixometriya
- Rivojlanish psixologiyasi
- Madaniyatlararo psixologiya

Keling, birma-bir tushuntiraman:

1. Differensial psixologiya – odamlar o'rtasidagi **individual farqlarni** (qobiliyat, xarakter, temperament, qiziqish va boshqalar) o'rganadi. Shu sababli, diagnostik testlar shaxslararo farqlarni aniqlashga tayanadi.

2. Psixometriya – psixologik xususiyatlarni **o'lchash usullarini** ishlab chiqadigan fan. U testlarning **validligi (aniqligi)** va **ishonchliligini** ta'minlaydi.

**3.Rivojlanish psixologiyasi –
insonning yosh bosqichlari
bo'yicha rivojlanish
qonuniyatlarini o'rganadi.**

4. Madaniyatlararo psixologiya – turli madaniy muhitlarda inson psixikasidagi farqlarni o'rganadi. Diagnostik metodlar boshqa mamlakat yoki millatga qo'llanganda madaniy moslashtirish zarurligi shu bilan izohlanadi.

A.Anastasi esa: “Psixologik testlar va diagnostik vositalar — individual farqlarni aniqlashga xizmat qiluvchi, standartlashtirilgan topshiriqlar yoki savollar majmui” deb ta’kidlagan.

2. PSIXOLOGIK DIAGNOSTIK INSTRUMENTLAR BILAN ISHLASH BOSQICHLARI

Psixologik diagnostik instrumentlar bilan ishlash bosqichlari

Psixodiagnostik jarayon bir necha bosqichlarni o'z ichiga oladi: tayyorgarlik, ma'lumot yig'ish, natijalarni qayta ishlash va talqin qilish. Asosiy vazifa — psixologik diagnoz qo'yish va tavsiyalar ishlab chiqishdir.

Tayyorgarlik bosqichi

Bu bosqich tadqiqot vazifalari va sharoitlarini hisobga olgan holda tekshiruvni rejalashtirishni o'z ichiga oladi. Bosqich quyidagilardan iborat:

- Tadqiqot maqsadini belgilash, amaliy so'rovni o'rganish, psixologik muammoni shakllantirish;
- Psixodiagnostik gipotezani (bitta yoki bir nechta) ilgari surish;
- Aniq vazifalarni qo'yish;
- Tadqiqot obyekti, tekshiruvni tashkil etish usuli va sharoitlarni standartlashtirishni aniqlash;
- Valid va ishonchli metodikalarni o'z ichiga olgan psixodiagnostik kompleks yaratish;
- Zarurat tug'ilganda pilotaj tadqiqot o'tkazish.

Ma'lumotlarni yig'ish bosqichi

Bu bosqich bevosita psixodiagnostik vositalar yordamida amalga oshiriladi. va quyidagilardan iborat:

- Tekshiruvdan o'tayotgan shaxs haqidagi ma'lumotlar bilan dastlabki tanishuv (masalan, biografik faktlar, boshqa mutaxassislarning xulosalari), faoliyat yoki guruhning o'ziga xosligi, shuningdek tekshiruv vaziyati haqida ma'lumot yig'ish. Buning uchun anketa, suhbat yoki intervyulardan foydalanish mumkin.

- Tadqiqot vazifasiga, ob'ektiga mos va vaqt hamda imkoniyatlarning cheklanganligini hisobga olgan diagnostika usullarini tanlash.
- Diagnostik tekshiruvning batafsil ssenariysini ishlab chiqish: qayerda, qachon va qaysi vaqtda ma'lumot yig'ish, natijalarni qayta ishlash hamda tavsiyalarni berish jarayonlari amalga oshirilishini belgilash.

Ma'lumotlarni qayta ishlash bosqichi

Bu bosqich — olingan ma'lumotlarni tartibga solish va ishonchli natija chiqarish uchun tayyorlash jarayoni. Ayrim xususiyatlari:

- Olingan ma'lumotlarning umumiy har bir o'quvchi yoki ishtirokchidan olingan natijalar jadvalga kiritiladi. Masalan: testdan olingan ballar yoki "past – o'rta – yuqori" ko'rsatkichlari.
- Olingan ma'lumotlarning sifatini tekshirish — ba'zan noto'g'ri yozilgan raqamlar yoki juda ajralib chiqqan qiymatlar bo'lishi mumkin. Masalan, hamma 10–15 ball olsa, lekin bitta o'quvchida 100 ball chiqsa. Bunday natijalar tekshiriladi va kerak bo'lsa chiqarib tashlanadi.

- Foydalanilgan metodlarning sifatini tahlil qilish va ma'lumotlarni keyingi qayta ishlash usullarini belgilash uchun dastlabki statistikalar hisoblanadi: markaziy tendensiya o'lchovlari, o'zgaruvchanlik ko'rsatkichlari, natijalar taqsimoti shakli aniqlanadi. Statistik hisob-kitob – ma'lumotlarni yaxshiroq tushunish uchun oddiy statistikalar hisoblanadi: Markaziy tendensiya – o'rtacha ball, eng ko'p uchragan ball, o'rtadagi qiymat (median). O'zgaruvchanlik – natijalar bir-biriga qanchalik yaqin yoki tarqoq ekanligini ko'rsatadi. Taqsimot shakli – umumiy ko'rinish: ko'proq past, o'rta yoki yuqori natijalar bormi.

Ma'lumotlarni talqin qilish (interpretatsiya)

Natijalar ikki yondashuv asosida qayta ishlanadi va talqin qilinadi:

1.Klinik yondashuv

- Bu yerda psixolog asosan sifat ko'rsatkichlariga qaraydi.
- Masalan: bolaning gapirish uslubi, emotsiyasi, o'zini tutishi.
- Psixolog o'z tajribasi va sezgilariga (intuitsiya) tayanib xulosa chiqaradi.
- Misol: "Bu bola o'ziga ishonmaydi, gapirishdan ko'proq qochadi".

1.Statistik yondashuv

- Bu usulda raqamlar va hisob-kitoblarga tayaniladi.
- Masalan: test natijalari ballari, o'rtacha ko'rsatkich, boshqa bolalar bilan solishtirish.
- Kompyuter yoki statistik formulalar orqali qayta ishlanadi.
- Misol: "Bu bola sinfdagilarning 80%idan yuqori darajada mantiqiy fikrlay oladi".

Oddiy qilib aytganda:

- **Klinik yondashuv** – ko'proq his-tuyg'u va tajribaga asoslanadi.
- **Statistik yondashuv** – ko'proq raqamlar va hisob-kitoblarga asoslanadi.

Talqin bosqichida ikki turdagi xulosalar ajratiladi:

Aktual holatni baholash — tekshiruvdan o'tayotgan shaxsdagi o'lchangan xususiyatning darajasi va ifodalanish darajasini aniqlash (masalan, “past darajadagi tashkilotchilik qobiliyatiga ega”).

Prognoz qilish — o'lchangan xususiyatning ifodalanish darajasi asosida shaxsning kelajakdagi xulqi yoki holatining dinamikasini oldindan aytish (masalan, “tashkilotchilik vazifalarini bajarishdan qochadi”, “jamoaviy ish yoki ommaviy tadbirlarni tashkil etishda kuchli emotsional zo'riqish sezishi mumkin”).

3. MAKTAB PSIXOLOGI QO'LLAYDIGAN ASOSIY DIAGNOSTIK VOSITALAR

Maktab psixologlari o'quvchining psixologik holatini baholashda bir nechta vositalardan foydalanadilar. Bu vositalar bola shaxsini, uning emotsional holatini, ijtimoiy munosabatlarini, o'quv faoliyatini va motivatsiyasini o'rganishga xizmat qiladi.

Ularga quyidagi metodlar kiradi:

1.Kuzatish metodi

Bolaning sinfda, tanaffusda, to'garaklarda o'zini tutishini tizimli va bevosita kuzatish.

Bu orqali muloqot xususiyatlari, emotsional reaksiyalar, faollik darajasi aniqlanadi.

2. Suhbat va intervyu metodi:

Bola, ota-ona yoki o'qituvchilar bilan individual yoki guruhii suhbat o'tkazish.

Maqsad: emotsional holatni, o'qish va muloqotdagi muammolarni aniqlash.

3. Anketa

Anketa (anketalar)

Bu — oldindan tayyorlangan savollar ro'yxati bo'lib, bolaning shaxsiy sifatlari, o'quv faoliyati, qiziqishlari yoki hissiy holatini o'rganishga qaratiladi.

- Savollar odatda “Ha/Yo‘q”, “Tanlang”, yoki qisqa javobli shaklda bo‘ladi.
- Qachon qo‘llanadi?
- Darsdagi qiziqish darajasini aniqlash;
- O‘quvchilarning darsdan tashqari mashg‘ulotlarga munosabatini bilish;
- Maktabdagi muammolar (tashvish, o‘qishga bo‘lgan motivatsiya)ni umumiy ko‘rinishda aniqlashda.

4. Psixodiagnostik testlar

Psixologik test – bu standartlashtirilgan, ko‘pincha vaqt bilan cheklangan tekshiruv bo‘lib, o‘quvchilarning individual-psixologik farqlarini aniqlashga qaratilgan. Maktab amaliyotida test psixologga bolalarning shaxsiy va ta’limiy rivojlanishini, emotsional holati hamda ijtimoiy munosabatlardagi o‘ziga xos jihatlarni o‘rganish imkonini beradi. Test shaxsning psixologik sifatlarini baholash uchun mo‘ljallangan maxsus vosita hisoblanadi. U standart sharoitlarda o‘quvchiga taklif etiladigan savollar yoki topshiriqlar majmuasidan iborat bo‘lib, bolaning bilim olish jarayonidagi faolligi, xulq-atvori va ijtimoiy munosabatlarning ayrim jihatlari ochib berishga xizmat qiladi.

7. Faoliyat mahsullarini tahlil qilish

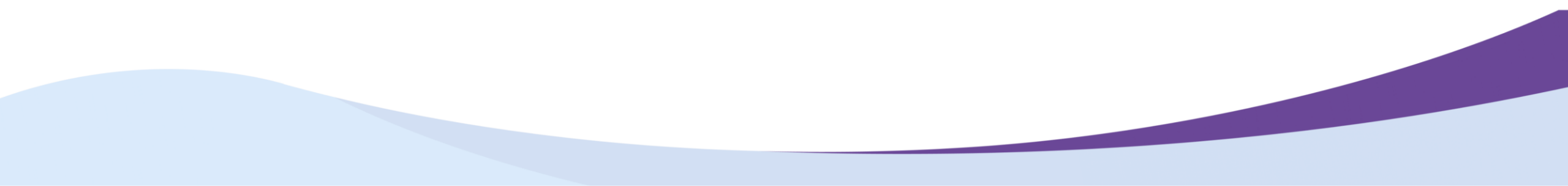
- Bolaning daftar, rasm va qo'l mehnati ishlari.
- Bu tafakkur, mayda motorika, tasavvur va emotsional holat darajasi haqida ma'lumot beradi.

☒ Demak, maktab psixologi kompleks yondashuvdan foydalanadi:

kuzatish, suhbat, so'rovnomalar, testlar va faoliyat mahsullari tahlilini uyg'unlashtiradi.

Bu esa bolaning rivojlanishi, shaxsiyati va qiyinchiliklari haqida yaxlit tasavvur olish imkonini beradi.

4. PSIXOLOGIK DIAGNOSTIK TEST VA METODIKALAR BILAN ISHLASH

📌 Maktab psixologining kuzatish metodi bilan ishlashi

Kuzatish metodi — psixologiyada eng ko‘p qo‘llaniladigan metodlardan biri bo‘lib, unda bola yoki guruhning tabiiy sharoitdagi xatti-harakati, emotsional holati va munosabatlari bevosita kuzatiladi.

Reja tuzish

Qachon, qayerda va qancha vaqt davomida kuzatilishi belgilanadi. Ochiq yoki yopiq kuzatuv usuli tanlanadi.

Ochiq kuzatish – o‘quvchi psixolog uni kuzatayotganini biladi.

Yopiq kuzatish – o‘quvchi kuzatish jarayonidan bexabar bo‘ladi (masalan, videoyozuv orqali).

Kuzatuvni o‘tkazish

O‘quvchi yoki guruhning xatti-harakatlari, mimika, nutqi, hissiy reaksiyalari qayd etiladi.

Vaziyat o‘zgarganda (masalan, o‘yin, savol berilganda, tanbeh eshitganda) bolaning reaksiyasi kuzatiladi.

Natijalarni qayd qilish

Maxsus **kuzatish varaqalari** yoki **kundalik** orqali asosiy belgilar yozib boriladi. Zarur hollarda video/audio yozuvlardan foydalaniladi.

Suhbat va intervyu metodi bilan ishlash

Maktab psixologi faoliyatida suhbat va intervyu metodi eng samarali psixodiagnostik usullardan hisoblanadi.

- **Suhbat** – erkin muloqot tarzida olib boriladi, bolaning shaxsiy xususiyatlari, qiziqishlari, emotsional holati va o'quv jarayoniga munosabatini aniqlashga yordam beradi. Suhbat jarayonida psixolog o'quvchi bilan ishonchli muhit yaratadi va uning ichki kechinmalarini bilib oladi.

- **Intervyu** – ko‘proq tuzilgan, aniq maqsadga yo‘naltirilgan savollar asosida o‘tkaziladi. Bu usulda psixolog o‘quvchining xulq-atvori, o‘qish motivatsiyasi, muammolarini tizimli o‘rganish imkoniga ega bo‘ladi.

☞ Bu ikki metod orqali psixolog:

- o‘quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishini baholaydi;
- sinfdagi munosabatlar haqida ma‘lumot to‘playdi;
- profilaktika va korrektsion ishlarni rejalashtiradi.

O'quvchilar uchun psixologik anketa

Ismi-sharifi: _____

Sinf: _____ Yosh: _____

1. Maktab sizga yoqadimi?

- 1. Ha
- 2. Yo'q
- 3. Ba'zan

2. Qaysi fanlarni yaxshi ko'rasiz?

3. Qaysi fanlarni o'qishda qiynalasiz?

4. Siz darslarda o'zingizni qanday his qilasiz?

- 1. Faol ishtirok etaman
- 2. Ba'zan qatnashaman
- 3. Ko'proq jim o'tiraman

5. Sinfdoshlaringiz bilan munosabatlaringiz qanday?

1. Juda yaxshi
2. O'rtacha
3. Muammolar bor

6. O'qituvchilar bilan muomalangizni qanday baholaysiz?

1. Juda yaxshi
2. Yaxshi
3. Qiyinchiliklar bor

7. Bo'sh vaqtingizda nimalar bilan shug'ullanasiz?

8. Sizni eng ko'p nima xursand qiladi? _____

9. Sizni eng ko'p nima tashvishga soladi? _____

10. Psixolog bilan suhbatlashishni xohlaysizmi?

- Ha
- Yo'q
- Bilmayman

Psixodiagnostik testlar

1. Ravenning progressiv matritsalar

- **Maqsad:** O'quvchilarning intellektual rivojlanish darajasini (mantiqiy fikrlash, muammo yechish qobiliyati) aniqlash.
- **Qo'llanilishi:** 6 yoshdan katta bolalar uchun.

2. Luscher rang testi

- **Maqsad:** Bolaning hissiy holati (stress, tashvish, kayfiyat) haqida ma'lumot olish.
- **Afzalligi:** Juda sodda, ko'p vaqt olmaydi, boshlang'ich sinflarda ham qo'llash mumkin.

Psixodiagnostik testlar

3. Spilberger – Xanin tashvish testi

- **Maqsad:** O'quvchining tashvish darajasi (doimiy va vaziyatli tashvish)ni aniqlash.
- **Qo'llanilishi:** 4-sinfdan yuqori sinflarda samarali.

Psixodiagnostik testlar

4. Sotsiometriya (Moreno usuli)

- **Maqsad:** Sinf ichidagi munosabatlarni, kim lider, kim chetda qolishini aniqlash.
- **Foydasi:** Maktab jamoasidagi psixologik muhitni o'rganishda juda samarali.

5. Burdon testi (Diqqatni tekshirish)

- **Maqsad:** Diqqat barqarorligi va tezligini o'lchash.
- **Qo'llanilishi:** O'quvchining darsdagi e'tiborini aniqlash uchun qo'llanadi.

Faoliyat mahsullarini tahlil qilish bilan maktab psixologining ishlashi

 Faoliyat mahsullarini tahlil qilish — bu o'quvchilarning ijodiy ishlari, yozma ishlari, rasm chizishlari, daftar yuritishi, loyihalari, hatto kundalik xatti-harakatlari natijalarini psixologik jihatdan o'rganish usulidir.

◇ Psixolog qanday ishlaydi?

1. O'quvchining faoliyat mahsullarini yig'ish

- Yozma ishlari, diktantlari, insho va matnlari.
- Chizgan rasmlari, qo'l mehnati buyumlari.
- Kundalik daftar va boshqa hujjatlari.

2. Tahlil qilish

- Mazmuniy tahlil:** bolaning mavzuni tushunishi, fikrlarni ifodalash uslubi, ijodiy yondashuvi.
- Texnik tahlil:** yozuv sifati, chizish aniqligi, tafsilotlarga e'tibor.
- Emotsional tahlil:** rasmda rang tanlash, yozma ishda so'zlar va hissiy ohang.

3. Psixologik xulosa chiqarish

- Bolaning kuchli va zaif tomonlari aniqlanadi.
- Shaxsiy qiziqishlari va psixologik ehtiyojlari qayd qilinadi.
- Zarurat bo'lsa, individual psixokorreksiya yoki maslahat ishlari rejalashtiriladi.

◊ **Afzalliklari:**

Bola o'zini tabiiy ijodida ko'rsatadi.

Maxsus testlardan tashqari, kundalik faoliyatidan ham muhim ma'lumot olinadi.

Shaxsning ichki dunyosini bilishga yordam beradi.

◊ **Cheklovlari:**

Har doim ham bola o'z hissiyotini to'liq faoliyat mahsulida ifoda etmasligi mumkin.

5. PSIXOLOGIK DIAGNOSTIK INSTRUMENTLAR JADVALI

No	Metodika nomi	Qo'llash sohasi	Yosh guruhi	O'lchaydigan konstrukt	O'tkazish vaqti	Asosiy manba
1	Raven Progressive Matrices	Kognitiv rivojlanish	6–18 yosh	Mantiqiy-mustaqil fikrlash, IQ	20–30 daqiqa	Raven J. (2000)
2	WISC (Wechsler Intelligence Scale for Children)	Intellekt diagnostikasi	6–16 yosh	Umumiy IQ, verbal va noverbal qobiliyat	60–90 daqiqa	Wechsler D. (2004)
3	Binet–Simon testi	Intellekt yoshini aniqlash	5–15 yosh	Aqliy rivojlanish darajasi	30–40 daqiqa	Binet & Simon (1911)
4	Pieron–Ruzer testi	Diqqat barqarorligi	7–18 yosh	Diqqat tezligi va aniqligi	5 daqiqa	L.F.Burlachuk (2020)

No	Metodika nomi	Qo'llash sohasi	Yosh guruhi	O'lchaydigan konstrukt	O'tkazish vaqti	Asosiy manba
5	Cattell 16 PF	Shaxs diagnostikasi	16 yoshdan	Shaxsning 16 asosiy faktori	40–50 daqiqa	R.B.Cattell (1970)
6	Ayzenk temperament testi	Temperament tiplari	12 yoshdan	Ekstraversiya–introversiya, nevrotizm	10–15 daqiqa	H.J.Eysenck (1964)
7	Shmishek aktsentuatsiya testi	Xarakter tiplari	14 yoshdan	Xarakter aktsentuatsiyalari	20–25 daqiqa	Shmishek, K. (1970)

No	Metodika nomi	Qo'llash sohasi	Yosh guruhi	O'lchaydigan konstrukt	O'tkazish vaqti	Asosiy manba
8	Dembo–Rubinshteyn metodikasi	O'z-o'zini baholash	10 yoshdan	O'z qiymatini idrok qilish darajasi	10–15 daqiqa	R.Dembo, S.Rubinshteyn (1972)
9	CMAS (Children's Manifest Anxiety Scale)	Tashvish darajasi	8–16 yosh	Anksiyete darajasi	15–20 daqiqa	Reynolds, C.R. (1985)
10	Spilberger–Khanin testi	Tashvish turi	14 yoshdan	Shaxsiy va reaktiv tashvish	15 daqiqa	Spielberger, C.D. (1983)
11	Bek depressiya shkalasi (Bolalar versiyasi)	Depressiya darajasi	8 yoshdan	Depressiv alomatlar	10–15 daqiqa	Beck, A.T. (1996)

No	Metodika nomi	Qo'llash sohasi	Yosh guruhi	O'lchaydigan konstrukt	O'tkazish vaqti	Asosiy manba
12	Lusher rangi testi	Emotsional fon	7 yoshdan	Hissiy holat, yashirin konfliktlar	10–12 daqiqa	Lüscher, M. (1969)
13	V.V. Boyko “Emotsional soʻnish”	Burnout darajasi	16 yoshdan	Emotsional charchoq, depersonalizatsiya	15–20 daqiqa	V.V.Boyko (1999)
14	Sotsiometriya (Moreno)	Guruh munosabatlari	8 yoshdan	Ijtimoiy pozitsiya, liderlik	15–30 daqiqa	J.L.Moreno (1953)
15	Kudryavtsev “Qiziqishlar xaritasi”	Kasbiy yoʻnaltirish	14 yoshdan	Qiziqish sohalari	20–25 daqiqa	T.V.Kudryavse v (1988)

№	Metodika nomi	Qo'llash sohasi	Yosh guruhi	O'lchaydigan konstrukt	O'tkazish vaqti	Asosiy manba
16	Holland testi	Kasbiy tip	14 yoshdan	RIASEC kasbiy tipologiyasi	20–30 daqiqa	Holland, J.L. (1997)
17	Klimov metodikasi	Kasbiy yo'nalish	14 yoshdan	Mehnat turlari bo'yicha moslik	15–20 daqiqa	Климов, Е.А. (2004)
18	“Men kimman?” assotsiativ testi	O'zini anglash	10 yoshdan	Shaxsiy identifikatsiya	10 daqiqa	Бурлачук, Л.Ф. (2020)
19	“Uy–daraxt–odam” testi	Proektiv diagnostika	6 yoshdan	Hissiy holat, ichki konfliktlar	20 daqiqa	Buck, J.N. (1948)
20	TAT (Thematic Apperception Test)	Proektiv diagnostika	14 yoshdan	Motivlar, ichki konfliktlar	50–60 daqiqa	Murray, H.A. (1943)

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TA'LIMNI
RIVOJLANTIRISH RESPUBLIKA
ILMIY-METODIK MARKAZI

Ishtirokingiz uchun rahmat!